

Pos. 241 og 242 (222 og 223). Vogne og Vognmagerarbejde.

1. Karetmagere.

Det har ikke været Afdelingen muligt at faa oplyst, hvormange Personer der beskæftiges ved denne Industri. I Kjøbenhavn findes 5 Vognfabrikanter og 20 Karetmagere og i Provinserne 5 Vognfabrikker, men hvormange Karetmagere der er i Provinserne, har man ikke kunnet faa oplyst. Desuden findes der jo Vognmagere næsten i hver Landsby, men nærmere Oplysning herom kan heller ikke tilvejebringes. De kjøbenhavnske 5 Vognfabrikker beskæftige 100 à 150 Svende og de 20 Karetmagere ca. 60 Svende og desuden en Del Børn. For Provinserne haves ingen Oplysninger. Arbejdslønnen er fra 22 til 27 Kr. ugentlig, for enkelte kan Lønnen stige til 30 Kr. ugentlig. Indførselen er meget ubetydelig. Den udgjorde i 1894 kun 21 Landauere og Kaleschevogne. Vogne udføres herfra til Sverrig og Norge tiltrods for den høje Told i disse Lande. Vognfabrikant Schulz i Kjøbenhavn har saaledes f. Eks. en betydelig Udførsel af meget fine og kostbare Vogne til Sverrig og Norge, ca. 30 Vogne aarlig. Den dyreste Vogn, Afdelingen havde fet, var til 3 à 4,000 Kr. og bestemt til Gøteborg. I det i Fremstillingen fra Karetmagerne anførte Eksempel er Raastoftolden ikke beregnet med de laveste, men derimod med Maksimums-Beløbene, hvilket ogsaa er indrømmet af Vognfabrikant Schulz. Afdelingen er kommen til det Resultat, at Raastoftolden kan gaa op med Tolden for den færdige Vogn. Fragten for en færdig Vogn fra Lyffland er 40 Kr. Ved Udførselen af Vogne herfra til Sverrig, beløber Fragt til Stockholm + Told sig til 420 Kr. Prisen paa Vogne i 1863 var lavere end nu. En Vogn kostede den Gang 14—1,600 Kr. mod 18—2,000 Kr. nu. Man regner, at der i Kjøbenhavn aarlig bruges ca. 100 nye Droffer og 200 nye Landauere. Af Droffer er der i stadig Brug i Kjøbenhavn 800 Stk. Disse Oplysninger ere dog ikke paalidelige, idet de alene bero paa Gissninger, og her som i flere andre Tilfælde savner man en Industristatistik.

I øvrigt henvises til Bilag 126, Tillæget Side 476—477.

2. Barnevognsfabrikanter.

Af Barnevognsfabrikker findes i Kjøbenhavn 7 og 3 à 4 ude i Landet. En af de største Fabrikker i Kjøbenhavn beskæftiger som Regel 22 Arbejdere, dette Antal stiger om Foraaret til 50. Arbejdernes Antal ved Barnevognsfabrikationen kan anslaaes til 80 i Kjøbenhavn og 30 i Provinserne. Arbejdslønnen er fra 15—30 Kr. ugentlig. Produktionen udgør c. 7,000 Stk. for hele Landet, heraf regnes $\frac{2}{3}$ i Kjøbenhavn og $\frac{1}{3}$ i Provinserne. Indførselen fra Udlandet kan anslaaes til ca. 1,000 Vogne aarlig. Det bemærkes, at de modtagne Oplysninger maa opfattes med en vis Skønsomhed, da adskillige ere temmelig ensidige.

Med Hensyn til det i Fremstillingen fra Barnevognsfabrikanterne (Bilag 127, Tillæget Side 478) anførte Eksempel have Undersøgelserne godtgjort, at den der anførte Vægt af $57\frac{1}{2}$ Pbd. for en færdig Barnevogn maa anses for rigtig, idet Vogne af den Slags veje fra 50—60 Pbd. pr. Stk. Der er dog adskillige billigere Vogne — de mere almindelig benyttede — hvis Vægt er fra 40—50 Pbd. Beregningen af Raastoftolden i det anførte Eksempel kan ikke tages som Norm, men maa anses for at være exceptionel. Naar der saaledes er opført Raastoftold for $2\frac{1}{2}$ Pbd. Klæde, er det oplyst, at der kun yderst sjældent anvendes Klæde, men derimod faa godt som altid Boksdug, hvorved Raastoftolden bliver betydelig mindre. Kurvefabingen til en Vogn vejer 9 à 10 Pbd. mod 16 Pbd. i Eksemplet. Resultatet af disse Undersøgelser bliver, at Raastoftolden bliver betydelig mindre, naar man tager en Mellemvare. En stor Del af Raastofferne produceres her i Landet, og kun en mindre Del som Porcellænschaandtag, Akser, Gummiringe og Manufakturstoffer indføres.